

Súd: Okresný súd Vranov n/T
Spisová značka: 5C/201/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812205918
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 12. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Šviderská
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2013:8812205918.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou samosudkyňou JUDr. Silviou Šviderskou v právnej veci navrhovateľa: Orange Slovensko, a.s., Metodova 8, 821 08 Bratislava, IČO: 35 697 270, proti odporcovi: I. I., C.. XX. XX. XXXX, S. O. W. XXXX/XX, XXX XX A. C. D., X. C. Q. P. J., N. Š., XXX XX I. C. A., Č., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ, so sídlom Petrovská 10, 909 01 Skalica, IČO: 42 264 154, zastúpeného: JUDr. Jozef Kemp, advokát, Nám. Josipa Andriča 1, 900 25 Chorvátsky Grob, o zaplatenie 269,10 eur s prísl., takto

rozhodol:

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi sumu 103,50 eur s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 19.06.2008 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

V prevyšujúcej časti návrh z a m i e t a.

Odporcovi sa trovy konania n e p r i z n á v a j ú .

Navrhovateľ je p o v i n n ý zaplatiť právnomu zástupcovi vedľajšieho účastníka trovy konania vo výške 14,86 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal voči odporcovi zaplatenia sumy 269,10 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne z dlžnej sumy od 19.06.2008 do zaplatenia a náhrady trov konania. Podanie návrhu odôvodnil tým, že navrhovateľ a odporca uzatvorili dňa 05. 02. 2008 zmluvu č. A3602751, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli Všeobecné podmienky. V zmysle predmetnej zmluvy navrhovateľ vypožičal odporcovi SIM kartu, ktorá umožňovala odporcovi využívať telekomunikačné služby poskytované navrhovateľom. SIM karte bolo priradené účastnícke telefónne číslo XXXXXXXXXX. Navrhovateľ pri uzavretí Dodatku k zmluve č. A3602751 odpredal odporcovi mobilný telefón/telekomunikačné zariadenie značky Nokia 3110 classic za akciovú kúpnu cenu 0,03 eur. Tým, že odporca riadne a včas nezaplatil cenu poskytnutých služieb vyfakturovaných v období 05.02.2008-18.02.2008 porušil zmluvné povinnosti a v zmysle Dodatku k Zmluve č. A3602751 časť následky neplnenia si zmluvných povinností, je povinný zaplatiť navrhovateľovi zmluvnú pokutu vo výške 331,94 eur. Navrhovateľ pokusom o pokonávku zo dňa 04.06.2008 oznámil odporcovi sumu neuhradených faktúr za jednotlivé mesiace a výšku zmluvnej pokuty, vyzval ho na ich úhradu v dodatočnej lehote a následne v zmysle článku č. 4 Všeobecných podmienok ukončil platnosť Zmluvy č. A3602751. Odporca na pokus o pokonávku nereagoval ani čiastočnou úhradou pohľadávky. Navrhovateľ následne v časti zmluvnej pokuty za mobilný telefón/telekomunikačné zariadenie zakúpený odporcom, trvale upustil od vymáhania v časti, ktorá prevyšuje rozdiel medzi akciovou cenou a cenníkovou

cenou mobilného telefónu/telekomunikačného zariadenia, na základe čoho tak žiadal súd, aby zaviazal odporcu na zaplatenie zníženej zmluvnej pokuty vo výške 165,60 eur. Navrhovateľ si uplatnil úrok z omeškania z celkovej dlžnej sumy v súlade so Všeobecnými podmienkami článok 11, bod 11.14 a to počnúc dňom nasledujúcim po uplynutí lehoty na dodatočné plnenie uvedenej v pokuse o pokonávku, t.j. od 19.06.2008. Navrhovateľova pohľadávka ku dňu podania žaloby pozostávala z neuhradených služieb vo výške 103,50 eur a z nároku na zaplatenie zníženej zmluvnej pokuty vo výške 165,60 eur, t.j. celkom sumu 269,10 eur.

Odporca požiadal o možnosť uhradiť dlžnú sumu v mesačných splátkach po 10,- eur.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi a to žalobným návrhom, Zmluvou o pripojení č. A3602751 s príslušným Dodatkom k Zmluve a prílohou č. 1 k dodatku, špecifikáciou ceny mobilného telefónu, pokusom o pokonávku zo dňa 04.06.2008, Všeobecnými podmienkami poskytovania verejných elektronických komunikačných služieb prostredníctvom verejnej telefónnej siete, opisom faktúr v počte 2 (č. 9003831486 a č. 8524487492), písomným vyjadrením odporcu zo dňa 04.06.2013 a 01.10.2013, písomným vyjadrením vedľajšieho účastníka a na základe takto vykonaného dokazovania zistil nasledujúci skutkový stav veci:

Podľa Zmluvy o pripojení č. A3602751 zo dňa 05.02.2008 navrhovateľ poskytol odporcovi ako užívateľovi - fyzickej osobe - nepodnikateľovi, 1 ks SIM karty, ktorá umožňovala odporcovi využívať telekomunikačné služby poskytované navrhovateľom. SIM karte bolo priradené účastnícke telefónne číslo XXXXXXXXXXXX. Predmetom zmluvy bol účastnícky program Paušál 70. Neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy boli prílohy a to Dodatok k zmluve o pripojení a Príloha č.1 k Dodatku k Zmluve.

Z Dodatku k zmluve č. A3602751 zo dňa 05.02.2008 (ďalej len „Dodatok“) uzavretého medzi účastníkmi konania vyplýva, že v súvislosti s kúpou koncového telekomunikačného zariadenia (ďalej len „MT“) typu Nokia 3110 classic, sa účastníci dohodli na kúpnej cene za prístroj vo výške 0,03 eur. Odporca sa zaviazal splniť povinnosti vyplývajúce mu z Článku 2. tohto dodatku, teda riadne a včas zaplatiť kúpnu cenu za ním zakúpený akciový mobilný telefón. V Článku 2. bod 2.5. odporca sa zaviazal za porušenie zmluvných povinností podľa bodu 2.3. a 2.4. tohto článku zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 331,94 eur. V zmysle bodu 2.3. tohto článku sa odporca zaviazal zotrvať v zmluvnom vzťahu s navrhovateľom po dobu 24 mesiacov odo dňa uzatvorenia tohto dodatku.

Za neuhradené služby navrhovateľ vyfakturoval odporcovi jednotlivými faktúrami (č. 9003831486 a č. 8524487492) cenu poskytnutých služieb vo výške 103,50 eur.

Z pokusu o pokonávku navrhovateľa adresovaného odporcovi zo dňa 04.06.2008 vyplýva, že navrhovateľ vyzval odporcu na úhradu splatných faktúr za poskytované služby a poplatky za obdobie 02/2008 v celkovej výške 103,50 eur (3.118,- Sk). Zároveň odporcu upozornil, že je povinný z dôvodu porušenia zmluvných ustanovení vyplývajúcich zo zmluvy o pripojení zaplatiť zmluvnú pokutu a to v celkovej výške 331,94 eur (10.000,-Sk). Náhradný termín plnenia za poskytnuté komunikačné služby a zmluvnú pokutu stanovil na 18.06.2008.

Z Článku 4 bod 4.4 písm. a) Všeobecných podmienok poskytovania verejných elektronických komunikačných služieb prostredníctvom verejnej telefónnej siete spoločnosti Orange Slovensko, a.s. vyplýva, že navrhovateľ bol oprávnený odstúpiť od Zmluvy, ak účastník nezaplatil splatnú cenu za poskytnutú službu ani do 45 dní po dni jej splatnosti.

Podľa bodu 4.5 uvedeného článku, odstúpením sa Zmluva zrušuje dňom nasledujúcim po dni, v ktorom odstupujúca zmluvná strana doručí druhej zmluvnej strane písomné oznámenie o odstúpení od zmluvy.

Podľa Článku 17. bod 17.5 Všeobecných podmienok poskytovania verejných elektronických komunikačných služieb prostredníctvom verejnej telefónnej siete spoločnosti Orange Slovensko, a.s.,

Zmluva a Všeobecné podmienky, ako aj právne vzťahy medzi účastníkom a spoločnosťou, ktoré nie sú výslovne v Zmluve a Všeobecných podmienkach upravené, sa riadia ustanoveniami ostatných platných právnych predpisov.

Podľa listiny o akciovej cene mobilného telefónu predloženej navrhovateľom, akciová cena mobilného zariadenia Nokia 3110 classic bola 0,03 eur a predajná cena 165,64 eur.

Vedľajší účastník vystupujúci na strane odporcu v písomnom vyjadrení zo dňa 19.08.2013 uviedol, že medzi účastníkmi konania sa jednalo o vzťahy zo spotrebiteľských zmlúv. Zmluva o pripojení je zmluvou občianskoprávnou, pričom vzťah medzi Občianskym zákonníkom a zákonom č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách má povahu všeobecného predpisu a predpisu osobitného. Dodatky k zmluvám boli uzavreté v čase, keď už Slovenská republika transformovala do právneho poriadku smernice EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa. Zmluvnú pokutu bol odporca povinný zaplatiť bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá zostávala do uplynutia doby viazanosti, uvedená zmluvná podmienka takto poškodzuje spotrebiteľa a neprimeranosť sankcie sa prejavuje osobitne v spojení s časovým aspektom. Podľa § 53 ods. 4 písm. k) a ods. 5 Občianskeho zákonníka neprimerane vysoká zmluvná pokuta je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou takéhoto dojednania, ale pre účely posúdenia prípadného nekalého charakteru zmluvnej pokuty hranica ochrany spotrebiteľa vychádza nielen z konkrétneho exemplifikatívneho výpočtu nekalých zmluvných podmienok, ale tiež zo všeobecného zákazu akéhokoľvek dojednania, ktoré tvorí v právach a povinnostiach značnú nerovnováhu podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na uvedené má za to, že v znení ako bola dojednaná zmluvná pokuta vo vyššie uvedenom Dodatku k zmluve o pripojení v súvislosti s porušením povinnosti na strane odporcu je podmienkou neprijateľnou, teda absolútne neplatnou pre nerovnováhu v právach a povinnostiach, keď je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa. Svedčí o tom aj skutočnosť, že výška zmluvnej pokuty 331,94 eur je neprimeraná k hodnote dotácie a zliav poskytnutých zo strany navrhovateľa a k porušeniu zmluvných povinností zo strany odporcu. K námietke navrhovateľa k údajnej možnosti odporcu spotrebiteľa individuálne vyjednať zmluvnú pokutu poukazujeme na to, že zmluva o pripojení a jej dodatok sú typickými štandardnými formulárovými listinami. Zmluvná pokuta bola vopred zo strany dodávateľa naformulovaná bez možnosti jej zmeny zo strany spotrebiteľa. Má za to, že predmetná žaloba je iba čiastočne dôvodná, a to v nároku navrhovateľa na zaplatenie istiny vo výške 103,50 eur s prísl. (cena za neuhradené služby), ktorý nerozporuje, pričom žaloba je nedôvodná v časti o zaplatenie náhrady škody vo výške 165,60 eur. Náhradu škody vo výške 165,60 eur navrhovateľ vymáha na základe ustanovení o zmluvnej pokute podľa citovaného dodatku k Zmluve o pripojení, pričom tieto ustanovenia je treba ex offa považovať za absolútne neplatné ako neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve podľa § 53 ods. 4 písm. k) a ods. 5 Občianskeho zákonníka, teda nie je možné v žiadnom prípade zo strany navrhovateľa si uplatňovať akúkoľvek náhradu škody alebo nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty na základe absolútne neplatného zmluvného ustanovenia. Dojednania o zmluvnej pokute odporujú ust. § 53 ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka, nakoľko spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a súčasne obchádzajú systém ochrany zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých zmluvných podmienkach. Preto navrhol, aby súd zamietol žalobný návrh navrhovateľa v časti o nároku na zaplatenie náhrady škody.

Podľa § 52 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) platného a účinného v rozhodnom období, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 489 Občianskeho zákonníka, záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 491 ods. 1 Občianskeho zákonníka, záväzky vznikajú najmä zo zmlúv týmto zákonom výslovne upravených; môžu však vznikáť aj z iných zmlúv v zákone neupravených (§ 51) a zo zmiešaných zmlúv obsahujúcich prvky rôznych zmlúv.

Podľa § 544 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 42 ods. 4 písm. b) zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách (ďalej len „Zákon“), účastník je povinný platiť cenu za poskytnutú verejnú službu podľa zmluvy o pripojení a podľa tarify, a ak to povaha služby umožňuje, až na základe predloženia dokladu o vyúčtovaní.

Podľa § 43 ods. 1, 2 Zákona, zmluvou o pripojení sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebný prístup k verejnej telefónnej sieti alebo k inej verejnej sieti a sprístupniť súvisiace služby. Súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky a tarifa. Podstatnými časťami zmluvy o pripojení sú dohodnutý druh verejnej služby, miesto jej poskytovania a cena za službu. Ak nie je v zmluve o pripojení určený čas poskytovania, platí, že sa služba bude poskytovať na neurčitý čas. Cenu za službu možno dojednať aj odkazom na tarifu.

Podľa § 43 ods. 5 Zákona, podnik môže odstúpiť od zmluvy o pripojení, ak účastník opakovane neoprávnenne zasahuje do zariadenia verejnej siete alebo takýto zásah umožní tretej osobe, hoci aj z nedbanlivosti, ak nezaplatil cenu za poskytnutú službu ani do 45 dní po dni splatnosti, ak pripojí na verejnú sieť zariadenie, ktoré nespĺňa požiadavky osobitných predpisov, alebo používa také zariadenie v rozpore so schválenými podmienkami a ani na výzvu podniku zariadenie neodpojí, ak opakovane používa verejnú službu spôsobom, ktorý znemožňuje podniku kontrolu jej používania, ak opakovane porušuje podmienky zmluvy o pripojení.

Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak dlžník ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 ods.1 a 2 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba K. J. S. platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. Ak sa počas trvania omeškania zmení základná úroková sadzba K. J. S. a ak je to pre veriteľa výhodnejšie, výška úrokov z omeškania je o 7 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba K. J. S. platná k prvému dňu príslušného kalendárneho polroka, v ktorom trvá omeškanie; táto základná úroková sadzba K. J. S. sa použije počas celého tohto polroka je dvojnásobok úrokovej sadzby určenej C. S. O. platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného záväzku.

Na základe vykonaného dokazovania a vychádzajúc z citovaných ustanovení súd mal za preukázané, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá spotrebiteľská zmluva. Spotrebiteľ - odporca v čase uzatvárania zmluvy o pripojení a následne dodatku k tejto zmluve, ktorým došlo k podstatnej zmene dojednaných zmluvných podmienok, nemal možnosť individuálne ovplyvniť obsah vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy s dodávateľom - navrhovateľom. Zo strany odporcu došlo k porušeniu zmluvných podmienok a to neuhradením cien poskytnutých služieb a poplatkov za obdobie 02/2008, ktoré mu boli zo strany navrhovateľa vyfakturované jednotlivými vyššie uvedenými faktúrami. Navrhovateľ si v konaní uplatnil titulom neuhradených služieb sumu 103,50 eur a z titulu zmluvnej pokuty sumu 165,60 eur. Súd považoval zaplatenie dlžnej sumy 103,50 eur za nezaplatené služby za dôvodné a uložil odporcovi povinnosť peňažný záväzok zaplatiť. V prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Odporca tým, že nezaplatil cenu za poskytnuté služby ani v dodatočnej lehote určenej v pokuse o pokonávku, teda do 18.06.2008, dostal sa dňom nasledujúcim po uplynutí lehoty, do omeškania. Týmto dňom vznikol navrhovateľovi nárok na úroky z omeškania z dlžnej sumy. Podľa zistenia súdu výška základnej úrokovej sadzby K.M. J. S. platná k prvému dňu omeškania s plnením bola 1,50 % ročne. Výška úrokov z omeškania ku dňu 19.06.2008 bola teda 8,50 % ročne. Súd preto priznal navrhovateľovi nárok na úroky z omeškania v súlade s platnou právnou úpravou a to podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. vo výške 8,50 % ročne od 19.06.2008 do zaplatenia zo sumy dlžného hovorného, tak ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

V danej právnej veci bola medzi navrhovateľom a odporcom uzatvorená spotrebiteľská zmluva. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. Ustanovenie § 53 ods. 1, veta druhá predstavuje cestu na širšiu súdnu ochranu spotrebiteľa aj vo vzťahu k esenciálnym zložkám zmluvy.

Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany

dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemezí.

Súd nijako nespochybňuje význam zmluvnej pokuty. Pokiaľ ide však o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstojí v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy.

Súd v danej súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že Slovenská republika ako člen Európskej únie je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty Únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ďalej len „smernica“). Smernica zároveň v prílohe vypočítava pre členské štáty ako vzor niektoré zmluvné podmienky, ktoré odporúča transponovať do vnútroštátnych predpisov. Miesto v Smernici má aj „neprimeraná kompenzácia za porušenie záväzku spotrebiteľa“ a s účinnosťou od 1. januára 2008 bola neprimeraná sankcia explicitne zapracovaná medzi neprijateľné podmienky aj do Občianskeho zákonníka.

Dôležitým rozhodnutím je rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Océano Grupo Editorial SA a Rocío Murciano Quintero (C-240/98) a medzi Salvat Editores SA a José M. Sánchez Alcón Prades a spol., spojené prípady C-240/98 a C-244/98, z ktorého je zrejmá aj obligatórnosť zásahu súdu proti nekalej podmienke: „Cieľ Článku 6 Smernice, ktorý od členských štátov vyžaduje stanoviť, že nečestné podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzujúce, by sa nedosiahol, keby bol spotrebiteľ sám povinný vystúpiť proti nečestnej povahe takých podmienok. V sporoch, kde zahrnuté sumy sú často obmedzené, môžu byť právnické poplatky vyššie než vložená čiastka, čo môže spotrebiteľa odradiť, aby napadol použitie nečestnej podmienky. V počte členských štátov procedurálne predpisy umožňujú jednotlivcom brániť sa v takých konaniach a je reálne riziko, že spotrebiteľ kvôli neznalosti práva nespochybni podmienku prednesenú proti nemu. Z toho vyplýva, že účinná ochrana spotrebiteľa sa môže dosiahnuť, len ak národný súd prehlási, že má právomoc zhodnotiť podmienky tohto druhu na svoj vlastný návrh“.

Čo sa týka nároku navrhovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty, navrhovateľ právo na zmluvnú pokutu odvíja od zmluvy o pripojení a dodatku k nej, ktoré ako typové zmluvy sú uzatvárané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje, a preto sa nejedná o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie. Navrhovateľ ako dodávateľ zmluvnú pokutu s odporcom ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách a navrhovateľ menil len výšku zmluvnej pokuty.

Súd pri svojom rozhodovaní prihliadal aj k ostatným zmluvným podmienkam, k povahe služby, k okolnostiam zmluvy. Za relevantnú treba považovať aj tú skutočnosť, že zmluvná pokuta má zohľadňovať zľavnenú cenu telefónu a v prípade predčasného ukončenia garantovať návratnosť prostriedkov investovaných do zľavy pri odpredaji zariadenia. Zmluvná pokuta má však aj iný a to nežiaduci rozmer. Zmluvná pokuta neprimerane ukracuje spotrebiteľa.

V danej právnej veci si navrhovateľ uplatnil nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, na ktorú mu v zmysle zmluvných podmienok vznikol nárok, nakoľko odporca riadne a včas nezaplatil cenu poskytnutých

služieb. Teda navrhovateľovi v situácii, keď odporca sa zaviazal platiť pravidelne mesačne paušálny poplatok vo výške 15,76 eur, vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 331,94 eur (požaduje zníženu zmluvnú pokutu v sume 165,60 eur), čo vo vzťahu k tomuto mesačnému poplatku predstavuje 10,51-násobok. Zmluvná pokuta dojednaná v dodatku k zmluve o pripojení ho zaväzovala k jej zaplateniu v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, teda 24 mesiacov a to aj v prípade, ak si účastník zmluvy plnil svoju povinnosť odoberať služby poskytované navrhovateľom, riadne platil ich úhradu až do doby krátko pred uplynutím doby viazanosti, pričom aj v prípade nezaplatenia poslednej úhrady mal povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu stále v plnej výške. V tomto smere navrhovateľ nerozlišoval medzi prípadmi, kedy spotrebiteľ ukončí zmluvu jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti, alebo keď sa tak stane na začiatku doby viazanosti. V oboch týchto prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľné.

Súd je toho názoru, že v spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzatváraní zmluvy nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného z účastníkov zmluvy. Uvedené súd konštatuje preto, že navrhovateľ ako dodávateľ nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinnosti na jeho strane. Významné je pritom posúdenie zmluvnej pokuty s ohľadom na povahu, obsah zmluvy v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute a posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti tohto zmluvného dojednania by nemali ovplyvňovať ďalšie skutočnosti, ktoré nastanú po uzavretí zmluvy, teda ani následné správanie účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní by nemali mať vplyv na prvotné posúdenie toho, či dojednaná zmluvná pokuta nie je neprimeranou sankciou za nesplnenie povinnosti.

V zmysle Dodatku k zmluve o pripojení a Všeobecných podmienok navrhovateľa bola medzi účastníkmi konania pre prípad porušenia zmluvných dojednaní dohodnutá zmluvná pokuta (zmluvná podmienka) a súd mal za to, že takto dohodnutá zmluvná pokuta je v rozpore s ust. § 3 ods. 1 a § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Do pozornosti súd tiež dáva odporcovi, že dotknutá zmluvná podmienka týkajúca sa zmluvnej pokuty, už bola súdom určená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti ako celku. Cieľom tohto určenia bolo, aby sa navrhovateľ zdržal používania tejto podmienky vo vzťahu ku všetkým spotrebiteľom, na ktorých majú takto dojednané zmluvné podmienky priamy dosah a môžu ich rovnako poškodiť (rozsudky Krajského súd v Prešove a to vo veciach vedených pod sp. zn. 6Co/91/2011, 6Co/44/2012, 19Co/30/2012).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a v súlade so zákonnými ustanoveniami súd dospel k záveru, že dojednaná zmluvná pokuta je neprimeraná, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech odporcu ako spotrebiteľa, teda je neprijateľná, a preto neplatná.

Ako uviedol Ústavný súd SR: „Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória u prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom.“ (Uznesenie Ústavného súdu SR z 24.2.2011, IV.ÚS 55/2011-19).

S ohľadom na vyššie uvedené súd vyhodnotil zmluvnú pokutu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku a preto absolútne neplatnú s poukazom na § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka a neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Ide totiž o neprimeranú sankciu, ktorú znáša spotrebiteľ. Súd preto návrh navrhovateľa v časti nároku na zaplatenie pokuty vo výške 165,60 eur spolu s jej príslušenstvom zamietol.

Súd poukazuje, že takéto stanovisko v obdobných prípadoch zaujal aj Krajský súd v Prešove a to vo veciach vedených pod sp. zn. 2Co/137/2010 a 18Co/136/2010, kde v závere rozhodnutia vyslovil, že takto dojednaná zmluvná pokuta ako zmluvná podmienka je neprijateľná.

Podľa § 142 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku („ďalej len O.s.p.“), ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 137 O.s.p., trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Podľa § 151 ods. 1, 2 O.s.p., o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia. Ak účastník v lehote podľa odseku 1 trovy nevyčíslil, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia; ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

V danej právnej veci súd návrhu v časti nároku na zaplatenie sumy vo výške 103,50 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne od 19.06.2008 do zaplatenia vyhovel a vo zvyšnej časti návrhu, t.j. ohľadom sumy 165,60 eur s prísl. žalobný návrh zamietol.

Po prepočte pomeru úspechu a neúspechu súd zistil, že navrhovateľ mal úspech vo výške 38 % ($103,50/269,10 \times 100 = 38,46$) a odporca vo výške 62 % ($100-38 = 62$ %). Po odpočítaní úspechu navrhovateľa od úspechu odporcu, vzniklo odporcovi právo na náhradu trov konania vo výške 24 %. Nakoľko si trovy konania odporca nevyčíslil a zo spisu mu žiadne nevyplývajú, súd náhradu trov konania odporcovi nepriznal.

Čo sa týka vzťahu vedľajší účastník a odporca, súd priznal pomernú časť náhrady trov právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka, keďže ten vystupoval na strane úspešnejšieho odporcu. Vedľajšiemu účastníkovi vznikol nárok na náhradu trov konania vo výške 24 %. Trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka pozostávajú z 2 úkonov právnej služby po 23,24 eur (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie na súd týkajúce sa veci samej) a paušálna suma 7,63 + 7,81 t.j. 15,44 eur. Spolu 61,92 eur. Súd priznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej výške 14,86 eur (24% zo sumy 61,92 eur).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods.3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1 O.s.p.

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci

c) súd I. stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti, alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.)

f) rozhodnutie súdu I. stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom splnená v stanovenej lehote, možno sa jej plnenia domáhať návrhom na výkon exekúcie podľa osobitného právneho predpisu.